

Đảng bộ Thành phố Hà Nội

LÃNH ĐẠO PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC - ĐÀO TẠO (1996-2008)

ThS LÊ THỊ THU HƯƠNG*

Tại Hội nghị Trung ương 2 (Khoá VIII), tháng 12-1996, Đảng đã ra Nghị quyết “Về định hướng chiến lược phát triển giáo dục và đào tạo trong thời kỳ công nghiệp hoá- hiện đại hoá và nhiệm vụ đến năm 2000”. Nghị quyết đã khẳng định phát triển giáo dục và đào tạo là một trong những động lực quan trọng nhất thúc đẩy sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá, là điều kiện tiên quyết để phát triển nguồn lực con người, yếu tố cơ bản để xây dựng xã hội, tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững.

Quán triệt nội dung nghị quyết các cấp uỷ, chính quyền địa phương đã tập trung mọi cố gắng, dành ưu tiên cho sự phát triển giáo dục - đào tạo. Các tổ chức Đảng đã coi đây là nhiệm vụ quan trọng thường xuyên trong hoạt động lãnh đạo của mình.

Trong chỉ đạo triển khai Nghị quyết Trung ương 2 (Khoá VIII) về giáo dục và đào tạo, Thành uỷ Hà Nội xây dựng Kế hoạch số

10-KH/TU (ngày 3-4-1997), trong đó xác định mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp phát triển giáo dục và đào tạo của Thủ đô đến năm 2000 và những năm tiếp theo, tập trung vào các trọng tâm: xây dựng kỷ cương, nền nếp quản lý, quy hoạch trường lớp; thực hiện chính sách thu hút và phát triển nguồn lực, xã hội hoá giáo dục và đào tạo, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong trường học.

Tháng 9-1998, Thành uỷ ban hành Chương trình hành động số 13 thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương (Khoá VIII) về *xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*, chỉ ra phương hướng phát triển mới cho ngành giáo dục và đào tạo là củng cố, nâng cao chất lượng đào tạo của các trường công lập, rút kinh nghiệm và tăng cường chỉ đạo hoạt động các trường bán công, dân lập, tư thục.

Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII, năm 2001 của Đảng bộ thành phố cũng xác định: Phát triển giáo dục và đào tạo Thủ đô theo định

* Trường THPT Chu Văn An - Hà Nội

hướng XHCN, Hà Nội phải đi đầu trong đào tạo nhân tài và chăm lo đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao.

Chương trình kỷ niệm 1000 năm Thăng Long của Thành uỷ Khoá XIII đã tiếp tục bổ sung những nhận thức mới về chính sách phát triển giáo dục và đào tạo, nhấn mạnh việc xây dựng và triển khai có hiệu quả chiến lược đào tạo nghề, khắc phục tình trạng mất cân đối nghiêm trọng về cơ cấu đào tạo: "thừa thầy, thiếu thợ" và tâm lý chạy theo bằng cấp, đầu tư mạnh hơn cơ sở vật chất phục vụ giáo dục và đào tạo: xây dựng đội ngũ cán bộ quản lý, đội ngũ giáo viên; phấn đấu xây dựng Hà Nội thành trung tâm giáo dục và đào tạo có uy tín của cả nước và khu vực.

Nhận thức mới về phát triển giáo dục và đào tạo của Đảng bộ Thành phố Hà Nội tiếp tục được thể hiện qua việc triển khai nghiêm túc Nghị quyết 40/2000/QH10 của Quốc hội về Đổi mới chương trình giáo dục phổ thông; Kết luận Hội nghị lần thứ 6 Ban chấp hành Trung ương Đảng (Khoá IX): Chương trình hành động của Bộ Giáo dục và Đào tạo; Đề án 22 của Thành uỷ Hà Nội về triển khai thực hiện Chi thị 40 CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng về xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục.

Thực hiện Chi thị số 11- CT/TW, ngày 13-4-2007 của Bộ Chính trị "Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập", Thành uỷ Hà Nội đã ra Chương trình hành động số 26 - CTR/TU, trong đó nêu rõ mục tiêu là làm cho các cơ quan, đơn vị, cán bộ,

đảng viên, công chức và nhân dân Thủ đô nâng cao nhận thức và ý thức trách nhiệm đối với việc thực hiện Chi thị 11-CT/TW của Bộ Chính trị, nhằm phát huy mọi nguồn lực xã hội để phát triển sự nghiệp giáo dục, từng bước "chuyển mô hình giáo dục hiện nay sang mô hình giáo dục mở - mô hình xã hội học tập" theo tinh thần Đại hội lần thứ X của Đảng; nâng cao vị thế của ngành Giáo dục - Đào tạo Thủ đô, đi đầu cả nước trong thực hiện 3 nhiệm vụ chiến lược: Nâng cao dân trí; đào tạo nhân lực chất lượng cao; bồi dưỡng nhân tài, phục vụ đẩy nhanh quá trình CNH, HĐH Thủ đô và đất nước.

Sau 12 năm thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 (Khoá VIII), Bộ Chính trị đã có Kết luận 242-TB/TW về việc tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 (Khoá VIII), phát triển giáo dục và đào tạo đến năm 2020.

Dưới sự lãnh đạo của Thành uỷ, Giáo dục và Đào tạo Hà Nội đã thực sự chuyển mình sau 12 năm thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 Khoá VIII và các chi thị, nghị quyết của Trung ương về giáo dục - đào tạo.

Mạng lưới cơ sở trường lớp đã có hơn 90% số phòng học trong các trường công lập được xây dựng kiên cố; về cơ bản Hà Nội đã xóa được phòng học cấp 4 ở các trường công lập, tăng cường đầu tư xây dựng phòng chức năng phục vụ cho việc học hai buổi/ngày. Từ khi có Chi thị số 26/CT-UB của UBND Thành phố về chương trình kiên cố hóa, hiện đại hóa trường lớp của Thủ đô thì công tác xây dựng cơ sở trường lớp được đẩy mạnh.

Qui mô giáo dục ngày càng được mở rộng, phát triển đa dạng với nhiều loại hình trường lớp như công lập, bán công, tư thục ở tất cả các ngành học, bậc học (riêng bậc THPT hệ thống trường dân lập và tư thục tăng nhanh). Tính đến năm học 2007 -2008, Hà Nội có 1040 trường và 234 trung tâm học tập cộng đồng (trong đó ngoài công lập là 365 trường), riêng cấp THPT, số trường dân lập, bán công và tư thục tăng đáng kể. Trước năm 1996, Hà Nội chỉ có 2 trường THPT dân lập là trường Lương Thế Vinh, trường Đinh Tiên Hoàng và trường bán công Đống Đa, đến năm học 2007 -2008 Hà Nội đã có 52 trường THPT dân lập và 5 trường THPT bán công. Năm học 2008 -2009 là năm học đầu tiên ngành Giáo dục và Đào tạo Hà Nội thực hiện nhiệm vụ theo Quyết định ngày 29-5-2008 của Quốc hội về mở rộng địa giới hành chính, Hà Nội đã có hơn 2000 trường học, gần 1,3 triệu học sinh và hơn 700 nghìn giáo viên.

Trang thiết bị dạy học từ chỗ thiếu thốn từng bước được tăng cường bằng nhiều nguồn kinh phí. 100% số trường tiểu học và trung học cơ sở ở Hà Nội đã có đồ dùng thiết bị chứng minh đồng bộ. 100% các trường THPT, THCS được trang thiết bị chứng minh - thực hành. Đặc biệt, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong các trường học được đẩy mạnh.

Năm học 2007-2008 có 159 trường đạt chuẩn quốc gia, chiếm 16,2%. Khi Hà Nội được mở rộng, tính đến ngày 31-12-2008, Hà Nội có 435 trường đạt chuẩn quốc gia, đạt tỷ lệ 19,7%.

Đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục không ngừng phát triển cả về số lượng và

chất lượng, đã có những đóng góp quan trọng vào sự nghiệp giáo dục của Thủ đô.

Thực hiện Chỉ thị 35 của Thành ủy và Kế hoạch 79 của UBND Thành phố về việc *xây dựng và nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục*, công tác xây dựng đội ngũ những người làm công tác giáo dục luôn được quan tâm. Đội ngũ cán bộ chuyên viên và giáo viên của ngành đều được tạo điều kiện thuận lợi để nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ. Tỷ lệ giáo viên đứng lớp đạt chuẩn 100% và tỷ lệ trên chuẩn cao. Phong trào nghiên cứu khoa học, đúc rút sáng kiến kinh nghiệm, đổi mới phương pháp dạy học đã trở thành một hoạt động thường xuyên trong nhà trường.

Công tác xây dựng Đảng trong các trường học được quan tâm, tỉ lệ đảng viên trong các trường học tăng lên rõ rệt. Năm 1996 tỷ lệ giáo viên là đảng viên chiếm 12%; năm 1998 tăng lên 17%, năm 2000 là 22% và đến năm 2008 là 35%. Trong các cơ sở giáo dục đều có chi bộ Đảng. Đội ngũ giáo viên là đảng viên đã phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu trong các hoạt động chuyên môn và hoạt động phong trào.

Chất lượng dạy và học ngày càng được khẳng định. Ngành Giáo dục Hà Nội đã đẩy mạnh thực hiện cuộc vận động "*Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục*", "*Nói không với vi phạm đạo đức nhà giáo và việc ngồi nhầm lớp*". Tỉ lệ học sinh tốt nghiệp THPT đổ vào các trường đại học, cao đẳng luôn là một trong những địa phương dẫn đầu cả nước. Trên nền chất lượng

đại trà, chất lượng giáo dục mũi nhọn luôn được các cấp lãnh đạo quan tâm, tạo điều kiện thuận lợi cho việc phát triển đội ngũ học sinh giỏi của Thủ đô. Kỳ thi học sinh giỏi cấp Thành phố được tổ chức thường xuyên thu hút nhiều học sinh tham gia với số giải năm sau cao hơn năm trước. Trong các kỳ thi học sinh giỏi quốc gia, Hà Nội luôn có nhiều giải cao so với cả nước. Năm học 2008 -2009, năm học đầu tiên Hà Nội mở rộng địa giới hành chính, với bao khó khăn nhưng Hà Nội vẫn dẫn đầu về số lượng giải nhất kỳ thi học sinh giỏi toàn quốc. Trong kỳ thi Olympic Vật lý quốc tế diễn ra tại Việt Nam năm 2008, học sinh trường THPT dân lập Đào Duy Từ của Hà Nội đạt Huy chương đồng, điều này phần nào cũng khẳng định thêm chất lượng giáo dục của Thủ đô đang phát triển ngay cả mô hình ngoài công lập.

Bên cạnh việc nâng cao chất lượng về "trí dục", công tác "đức dục" luôn được các trường quan tâm. Toàn ngành đã triển khai tốt cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh". 100% các đơn vị, trường học, cơ sở giáo dục trên địa bàn Thành phố hưởng ứng với trọng tâm là tăng cường ý thức và ý chí vươn lên trong học tập, rèn luyện, tích cực tham gia công tác xã hội, gương mẫu chấp hành pháp luật, góp phần xây dựng Thủ đô văn minh, thanh lịch.

Thực hiện chủ trương Nhà nước và nhân dân cùng chăm lo cho giáo dục, vấn đề *xã hội hoá giáo dục* trong giai đoạn đổi mới được Thành phố rất quan tâm, chính thức trở thành một phong trào có quy mô từ năm 1992 và ngày càng được triển khai sâu rộng ở các địa phương

trên địa bàn Thủ đô. Trong những năm cuối thế kỷ XX đầu thế kỷ XXI, Thành phố đã thành lập Ban Chủ nhiệm chương trình đề chỉ đạo thực hiện xã hội hoá công tác giáo dục, y tế, thể dục thể thao theo Nghị định 73 của chính phủ.

Công tác đối ngoại và hội nhập quốc tế về giáo dục được mở rộng. Với vị thế là Thủ đô của đất nước, hằng năm Hà Nội đón tiếp, giao lưu với nhiều đoàn giáo dục quốc tế, cử nhiều chuyên gia đi học tập kinh nghiệm về kiểm định chất lượng giáo dục, hình thức thi trắc nghiệm, công tác thu chi tài chính,... Các trại hè quốc tế hằng năm được tổ chức tại Hà Nội là cơ hội thuận lợi để học sinh Việt Nam có điều kiện giao lưu học hỏi kinh nghiệm từ học sinh các nước bạn. Trong những năm gần đây, Hà Nội tổ chức trại hè cho các học sinh là con em Việt kiều về nước nhằm giúp các em có điều kiện giao lưu với học sinh trong nước, tăng thêm tình yêu đối với quê hương. Tại Hà Nội, những năm đầu thế kỷ XXI, xu hướng cho con em du học được các bậc phụ huynh rất quan tâm, không phải sau THPT mà cả học sinh THCS.

Do có nhiều thành tích trong hoạt động đối ngoại trong thời kỳ đổi mới, Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội đã được Bộ trưởng Bộ Giáo dục - Đào tạo tặng Bằng khen "Đơn vị đạt thành tích xuất sắc trong công tác quan hệ quốc tế", Bằng khen "Có nhiều thành tích về Hợp tác quốc tế trong công tác Giáo dục - Đào tạo".

Bên cạnh những thành tựu đã đạt được, Giáo dục và Đào tạo Thủ đô còn bộc lộ một số hạn chế. Quy mô trường lớp phát triển nhưng mạng lưới trường lớp phân bố chưa thật hợp lý. Cơ sở vật chất các trường học chưa được

chuẩn hóa, còn thiếu nhiều về diện tích đất, phòng học bộ môn, phòng thí nghiệm thực hành, nhà giáo dục thể chất, sân chơi, bãi tập; Công tác xây dựng trường chuẩn quốc gia còn gặp phải những khó khăn, hạn chế, chủ yếu do khó khăn về diện tích nhất là ở khu vực nội thành. Khu vực ngoại thành còn quá nhiều phòng học cấp 4, phòng học tạm và tổng thể qui hoạch xây dựng trường không đồng bộ. Việc thực hiện mô hình chuyển đổi loại trường mầm non bán công theo Luật Giáo dục chưa thực hiện được. Chế độ chính sách đối với giáo viên của Thành phố (sau khi hợp nhất tỉnh Hà Tây và một số địa phương của Hoà Bình) chưa được giải quyết hợp lý. Việc đổi mới về nội dung và phương pháp dạy và học còn chậm. Hiện tượng dạy thêm học thêm tràn lan, các hiện tượng tiêu cực khác vẫn còn, gây dư luận không tốt cho ngành Giáo dục Thủ đô. Chất lượng giáo dục đại trà tăng chậm, chưa đồng đều giữa nội thành và ngoại thành.

Tuy còn nhiều hạn chế, khó khăn, nhưng với truyền thống ngàn năm văn hiến, dưới sự lãnh đạo của Thành ủy, Giáo dục Thủ đô vẫn đang tiếp tục phát triển góp phần thực hiện thắng lợi sự nghiệp CNH, HĐH của Thủ đô và đất nước.

QUAN ĐIỂM CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỀ XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ TRÍ THỨC

(Tiếp theo trang 15)

Phát huy vị trí, vai trò và những đóng góp qua các chặng đường lịch sử của dân tộc, trong công cuộc đổi mới, ĐNTT Việt Nam tiếp tục đóng góp nhiều hơn nữa cho sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng ĐNTT, Đảng, Nhà nước ta trong những năm qua, thực hiện chiến lược xây dựng và phát huy nguồn nhân lực, đề cao vai trò của trí thức, chú trọng công tác xây dựng ĐNTT. Đó cũng là thành quả to lớn thể hiện quá trình hiện thực hóa quan điểm Hồ Chí Minh về xây dựng ĐNTT.

-
1. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 2000, T.2, tr. 274
 - 2, 3. *Sđđ*, T.5, tr.131, 381
 4. *Sđđ*, T.8, tr. 225
 - 5, 8, 9, 14, 15, 16. *Sđđ*, T.7, tr. 39, 33, 33, 25, 37, 398
 6. *Sđđ*, T.10, tr. 306.
 - 7, 13. *Sđđ*, T. 4, tr.384, 80.
 - 10, 11. *Sđđ*, T.6, tr.368, 204
 - 12, 19. Đỗ Thị Thạch: *Phát huy nguồn lực trí thức nữ Việt Nam trong sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá*, CTQG, H, 2005, tr. 70, 69
 17. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 2000, T. 9, tr. 172-173
 18. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, CTQG, H, 2001, T.12, tr.185.

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI*, CTQG, H, 1997, tr.89-90

2. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội*, ST, H, 1991, tr.13.